Danskernes Historie Online
Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliserings-projekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: https://slaegtsbibliotek.dk
Danske Slægtsforskere: https://slaegt.dk

DANMARKS STATISTIK.

STATISTIQUE DU DANEMARK.

STATISTISKE MEDDELELSER,

TREDIE RÆKKE, 10DE BIND.

Communications de statistique

3e série, tome 10e.

UDGIVET AF DET STATISTISKE BUREAU.

Publié par le Bureau de Statistique.

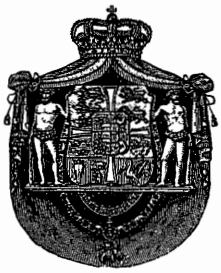

KJØBENHAVN.

BIANCO LUNOS KGL. HOF-BOGTRYKKERI (F. DREYER).

1890.

III.

Høsten i Danmark

i Aaret 1888.

Récolte en Danemark

en 1888.

For Aaret 1888 meddeles i det Følgende, ligesom for de forudgaaende Aar:

1) en Beretning om Høstens Udfald i Almindelighed, der er udarbejdet paa Grundlag af de i Vinterens Løb fra Landets samtlige Amter til det statistiske Bureau indsendte skematiske Beretninger med tilhørende Bemærkninger;

2) en Beregning af selve Høst-Udbyttets Størrelse og Værdi, der senere er foretagen i Henhold til de Opgivelser om Gjennemsnitsudbyttet pr. Td. Land af de vigtigere Sæd- og Plantearter i hvert enkelt af Landets Sogne, som i Løbet af Foraaret gjennem Amterne ere indkomne til Bureauet fra By- og Sogneraadene.

Høstens Udfald i Aaret 1888.

Caractère de la récolte en 1888.

Ifølge de af det statistiske Bureau fra Landets samtlige Amter modtagne Indberetninger synes Høsten i 1888 i sin Helhed næppe at kunne betegnes højere end som en lille Middelhøst. Saavel hvad Vejrforholdene angaar som i Henseende til den af disse betingede Afgrøde af Sæd- og Planteærterne har Aaret 1888 i meget dannet en fuldstændig Modsætning til det forudgaaende Aar. Saaledes har, omvendt af Forholdet i 1887, Vintersæden bragt en yderst tarvelig Høst, der endog for Hvedens Vedkommende næsten kan kaldes mislykket, medens derimod Foraarssæden har givet et meget

rigeligt Udbytte. Kvaliteten af Vintersæden synes dog ikke at have været fuldt saa ringe som Kvantiteten; omvendt stiller Forholdet sig for Vaarsæden, idet Mængdeudbyttet her har været endnu mere tilfredsstillende end Beskaffenheden. Ved Siden af de fire Hovedkornsorter maa dernæst Høet nævnes, der, betragtet under Et, antages omtrent at have ydet en Middelhøst for Landet i det Hele; dette samme gjælder fuldkomment for Øerne, men derimod næppe for Jylland, idet Agerhøet i denne Del af Landet i kvantitativ Henseende har givet et langt ringere Udbytte end paa Øerne. Udbyttet af Bælgsæd, Kartofler og andre Rodfrugter synes derimod ikke at have naaet et Middelaars Afgrøde; særlig har Kvaliteten af Bælgsæden været meget slet paa Øerne, ligesom ogsaa Kartoflerne saavel kvantitativt som kvalitativt og tillige de andre Rodfrugter, hvad Mængden angaar, have givet et meget tarveligt Udbytte i denne Del af Landet. Af ikke ringe Betydning for Landbruget har det imidlertid været, at Sommergræsningen i 1888 var særdeles rigelig. — Vejrforholdene i Landbrugsaaret 1887—88 have i deres Hovedtræk været følgende. Efter et køligt og noget regnfuldt Efteraar meldte Vinteren sig allerede midt i November med nogle Dages stærk Frost, ledsaget af Sne. Denne Forvinter afløstes dog atter af et mildere Vejrlig, der holdt sig i en stor Del af December, skjøndt med tiltagende Nattefrost, indtil Vinteren i den sidste Uge af Maaneden for Alvor indfandt sig med stræng Frost og jævnligt Snefald, der vedblev nogle Dage ind i Januar. En Ugestid ind i denne Maaned faldt Regn, der smeltede Sneen, men forøvrigt var Størstedelen af Maaneden tør og uden særlig lav Temperatur. I Slutningen af Januar begyndte Kulden imidlertid paany, og nu vedvarede Vinteren med tiltagende Strænghed gjennem Februar og Marts Maaneder og fortsattes et godt Stykke ind i April. Samtidig bragte disse Maaneder et usædvanlig stærkt Snefald, saavel gjentagne Gange i Februar, som særlig i Marts Maaned, hyppig ledsaget af Storme, og endnu indtil Midten af April faldt af og til Sne hist og her Landet over. Den anden Halvdel af April var fremdeles usædvanlig kold og tillige meget regnfuld. Heller ikke Maj Maaned bragte synderlig Varme, naar undtages en Ugestid efter Midten af

Maaneden, hvorpaa der i den sidste Uge af samme atter fulgte en usædvanlig Kulde, som fremdeles vedblev i den første Halvdel af Juni, der tilmed var meget regnfuld. Først den sidste Del af Juni Maaned bragte rigtig Sommervarme og smukt Vejr; men dette forandrede sig snart igjen, og saavel Juli som Avgust, dog særlig den første af disse Maaneder, vare gjennemgaaende kolde og regnfulde, mere med et Efteraars end med en Sommers Karakter. Lidt ind i September blev Vejret endelig bedre og for Størstedelen tørt. — Aarets Vejrforhold have saaledes været meget vanskelige for Landbruget. Den langvarige og strænge Vinter i Forening med de store Masser af Sne tilføjede baade Vintersæden og Kløveren stor Skade, og da tillige det sent indtrædende Foraar holdt sig forholdsvis koldt, kunde Vintersæden ikke komme til Kræfter igjen, hvoraf Følgen blev, at sluttelig en stor Del af den, navnlig af Hveden, maatte ompløjes og erstattes med Vaarsæd. Det sene Foraar og den megen Væde, der fulgte med Sneens Smeltning, forsinkede tillige Vaarsædens Lægning i den Grad, at den ikke kunde finde Sted før fra Midten af Maj Maaned. Imidlertid fremkaldte den fugtige Sommer en særdeles frodig Vækst baade af Vaarsæd og af Græs; men paa den anden Side hindrede Mangelen af Varme og Sollys Kornet i at modnes, og Høsten kunde derfor først begynde meget sent, i den sidste Halvdel af Avgust, og tilmed under særdeles vanskelige Tørrings- og Indbjærgningsforhold, der forringede Sædens Kvalitet i betydelig Grad. Heldigvis forandrede Vejrliget sig, som allerede anført, noget ind i September og antog en mildere og mere rolig Karakter, og herved reddedes en stor Del af Sæden velbeholden i Hus; men Høsten trak alligevel længe ud, og i flere Egne af Landet, særlig i det nordlige og vestlige Jylland, blev den først afsluttet langt ind i Oktober. Ogsaa Indbjærgningen af Høet, fornemlig af Enghøet, havde paa Grund af den vaade Sommer været i høj Grad besværlig.

Af Plantesygdomme omtales egenlig kun Kartoffelsygdommen, der som Følge af det fugtige Vejrlig synes at have været temmelig udbredt; den nævnes saaledes i Beretningerne fra Frederiksborg, Præstø, Maribo, Svendborg, Aarhus og Ringkjøbing

Amter. Derhos bemærkes i Indberetningen fra Aarhus Amt, at «Vaarsæden adskillige Steder led endel af Støvbrand, der ødelagde 2 à 3 Fold.»

Insektangreb ses derimod ikke at have tilføjet Afgrøden nogen Skade af Betydning; kun i Beretningen fra Viborg Amt hedder det, at «Oldenborrelarverne enkelte Steder have skadet Græsmarkerne.« I Beretningen fra Aarhus Amt ytres, «at Larveangreb iaar næsten ikke omtales i Beretningerne.»

Af de mere almindelige Udtalelser i Amternes Beretninger skal følgende fremhæves. — I Beretningen fra Frederiksborg Amt hedder det saaledes: «Høsten har for. Vintersædens Vedkommende været under, for Vaarsædens Vedkommende over Middelhøst. Den strænge Vinter, det kolde Foraar og den regnfulde, kolde Sommer have bevirket, at Kvaliteten af samtlige Sædarter kun kan betegnes som middelgod; dertil kommer, at Indhøstningen har været lang og besværlig, og megen Sæd er derfor kommen i mindre god Stand i Hus. Baade for Rugens og Hvedens Vedkommende klages over, at Kjærnen af de nævnte Aarsager ikke er kommen til fuld Udvikling. Saaningen og Indhøstningen af Vaarsæden er paa Grund af Vejrliget forsinket en Maaned, og den vaade Sommer har bevirket en uensartet Modenhed, hvorved Kjærnen er bleven mørk og mindre vægtig.» Det bemærkes derhos i Indberetningen fra dette Amt, at «en enkelt Egn (Egnen omkring Helsinge) har lidt meget ved et den 5te Juli stedfundet, af stærke Hagelbyger ledsaget Uvejr. Afgrøden, som paa dette Tidspunkt stod lovende, navnlig Vintersæden, blev saa godt som fuldstændig ødelagt, og der paaførtes Egnens Beboere, hvoraf kun de færreste havde assureret mod Hagelskade, et Tab, der alene for Kjærnens Vedkommende er blevet vurderet til c. 79000 Kr., hvoraf der kun var forsikret for 18000 Kr.» — I Beretningen fra Sorø Amt udtales: «Det langvarige Snelag gjorde stor Skade paa Vintersæden, og navnlig har megen Hvede maattet ompløjes. Det kolde og sildige Foraar gav en sildig Saatid, og den kolde Sommer forsinkede Udviklingen af Vaarsæden og bragte den kun daarligt til Modenhed. Høsten kom meget sent og var besværet af regnfuldt Vejr.» —

I Beretningen fra Præstø Amt ytres: «Det mindre gunstige Udfald af Høsten skyldes for Vintersædens Vedkommende den langvarige Vinter med betydeligt Snelag og navnlig det kolde Foraar. Den sildige Saaning i Foraaret og vedvarende Kulde med stærk Nedbør i Sommeren saavel under Væksten som i Høsttiden har forringet Vaarsædens Kvalitet.» — I Beretningen fra Maribo Amt hedder det, at «indeværende Aars Høst i Almindelighed maa betegnes som værende under et Middelaars.» — I Beretningen fra Odense Amt bemærkes, at «Vintersæden ødelagdes, hvor der var Læ, af Sneen, og hvor der ikke var Læ, blæstes Jorden fra Rødderne af Stormen i den stærke Frost.« — I Beretningen fra Aarhus Amt hedder det: «Da Frosten begyndte i December Maaned 1887, stod Vintersæden ret lovende, men den ualmindelig strænge Kulde bragte snart en Forandring heri. Paa mange Steder laa der saa store Snedriver, at disse først gik bort langt hen paa Foraaret, og her led Vintersæden i høj Grad, saa at den, da Sneen endelig forsvandt, var saa svag, at den maatte ompløjes; men lige saa stor Skade tog Sæden paa de højere liggende Steder, hvor Sneen efterhaanden smeltede, saa at de spæde Planter ikke vare dækkede mod den strænge Frosts Paavirkning. Da Foraaret endelig kom, stod Vintersæden næsten overalt daarlig, men et nogenlunde tilfredsstillende Resultat kunde maaske endnu være opnaaet, hvis Sommeren havde bragt Varme; dette var imidlertid ikke Tilfældet, og Vintersæden naaede derfor kun faa Steder en antagelig Udvikling. Ogsaa for Vaarsædens Vedkommende var Vejrliget i høj Grad uheldigt. Den stærke Kulde og Sne i Marts og langt ind i April Maaned bevirkede, at Jorden først sent blev bekvem til Saaning; medens denne under almindelige Forhold her i Amtet foregaar i April Maaned, kunde man forrige Aar først paabegynde den i den sidste Halvdel af Maj Maaned, og ofte var den ikke tilendebragt før henimod Midten af Juni Maaned. Dette havde til Følge, at Vaarsæden navnlig i lerede Jorder først meget sent kom i Vækst, og paa Grund af den kolde og regnfulde Sommer foregik Modningen saa langsomt, at Mejningen først kunde paabegyndes i September, de fleste Steder efter Midten af denne Maaned.

Halmudbyttet var i høj Grad forskjelligt paa de forskjellige Egne for Vaarsædens Vedkommende; i nogle Beretninger omtales det som meget godt, navnlig i Modsætning til Kjærnen, efter andre var Straaet derimod kort og Udbyttet som Følge deraf ringe. De samme Bemærkninger som om Vaarsæden gjælde ogsaa for Rodfrugters Vedkommende.» — I Beretningen fra Hjørring Amt udtales: «Efter de fremkomne Meddelelser maa Hovedresultatet for Foraarssædens og Enghøets Vedkommende siges at være et godt Middelaar, medens det, hvad Vintersæden og det øvrige Udbytte vedrører, bliver betydelig under Middelhøst. I et og alt maa Aaret for Hjørring Amt vistnok — særlig naar man ser hen til, at af Vintersæd Hvede næsten ikke dyrkes — karakteriseres som omtrent et Middelaar, hvad Kvantiteten af det indhøstede vedrører, medens Kvaliteten gjennemgaaende er mindre god. Som Grund hertil maa fremhæves den lange og haarde Vinter og særlig den usædvanlig regnfulde Sommer med Mangel paa Solskin og Varme, der bevirkede, at Høsten i det Hele sluttede usædvanlig sent, og at meget blev høstet i ufuldmoden Stand. Høsten sluttede gjennemgaaende først i Midten og Slutningen af Oktober.» — I Beretningen fra Thisted Amt hedder det: «Vinteren var stræng for Vintersæden og Kløvermarkerne, og Foraaret kom meget sent, saaledes at Foraarssæden blev lagt langt senere end sædvanlig. Den strænge Vinter og det kolde Foraar bevirkede, at der saa godt som intet Agerhø avledes. I Sommerens Løb faldt en betydelig Mængde Regn, hvorved Foraarssæden udviklede sig forbavsende godt, men da der kun var liden Solvarme, trak Modningen usædvanlig længe ud, og en saa sen Høst som i Aar har i mange Aar ikke fundet Sted; store Partier Havre kunde først mejes henimod Midten af Oktober, men da Vejret paa den Tid blev tørt og blæsende, blev den sildig høstede Sæd desuagtet hurtigt vejret og godt hjemkørt.» — I Beretningen fra Ringkjøbing Amt ytres: «Høsten tør for Amtets Vedkommende næppe sættes højere end til en Middelhøst, idet vel Udbyttet af Byg, Rodfrugter, Enghø og tildels Havre har været bedre, men af Rug, Kartofler, Agerhø samt Boghvede derimod ringere;» — og i Beretningen fra Ribe

Amt hedder det: «Den ualmindelig kolde og regnfulde Sommer har havt en uheldig Indvirkning paa Boghveden og Kartoflerne, medens Vaarsæden, navnlig Byggen, har været ualmindelig god, hvad ogsaa er Tilfældet med Enghøet. Høsten kan for Ribe Amts Vedkommende formentlig betragtes som en Middelhøst, for nogle Sædarters Vedkommende endog som over en Middelhøst.» —

Om Afgrøden af de enkelte Sæd- og Plantearter skal man tilføje følgende særlige Bemærkninger.

Hveden *(froment)* har, som allerede berørt, været Aarets simpleste Afgrøde, idet den baade kvantitativt og kvalitativt har givet en overordenlig tarvelig Høst. Udbyttet af denne Kornsort har tilmed været særlig ringe paa Øerne, hvor Hvededyrkningen er mest udbredt, og hvor man synes at have været endnu mindre tilfreds med den indhøstede Mængde end med Beskaffenheden. Paa Øerne er nemlig Kvantiteten i Frederiksborg, Holbæk, Præstø, Bornholms, Odense og Svendborg Amter betegnet kun som temmelig god, i Maribo Amt som mindre end temmelig god og i Kjøbenhavns og Sorø Amter rentud som maadelig; derhos er Kvaliteten i Frederiksborg og Bornholms Amter betegnet som god, i Svendborg Amt som noget over temmelig god og i de øvrige af Øernes Amter ligefrem som temmelig god. I Jylland karakteriseres Kvantiteten i Aalborg Amt som meget god, i Viborg og Ribe Amter som god, i Vejle, Hjørring og Ringkjøbing Amter som noget mindre end god og i Aarhus, Randers og Thisted Amter kun som temmelig god; samtidig angives Kvaliteten i Aalborg Amt som noget under meget god, i Vejle, Viborg og Ribe Amter som god, i Hjørring Amt tildels som god, i Randers Amt som noget over temmelig god og i Aarhus, Thisted og Ringkjøbing Amter som temmelig god. — Af Udtalelserne i Amternes Beretninger skal følgende anføres. I Beretningen fra Sorø Amt ytres saaledes: «navnlig har megen Hvede maattet ompløjes.» — I Beretningen fra Præstø Amt hedder det: «Særlig for de finere Hvedesorters Vedkommende har Ompløjning og Besaaning med andre Sædarter i ikke ringe Omfang maattet foretages.» — I Be-

retningen fra Maribo Amt udtales: «Særlig har Hveden lidt under den sene Vinter, og mange Steder maatte en Del ompløjes og eftersaas med Vaarkorn.» — I Beretningen fra Aarhus Amt hedder det: «Hveden, der iøvrigt ikke dyrkes meget her i Amtet, stod kraftig om Efteraaret, men led meget ved den strænge Vinter og det kolde Foraar; kun hvor der var Læ, stod den ved Sommerens Komme godt, og i det kolde, regnfulde Vejr, der herskede saa godt som hele Sommeren, naaede den ikke nogen tilfredsstillende Udvikling; da Mejningen derhos mange Steder foretoges, inden den var fuldkommen moden, og den ofte blev hjemkjørt i mindre tør Tilstand, var den i kvalitativ Henseende de fleste Steder lige saa daarlig som i kvantitativ Henseende. Ukrudt omtales ikke i nogen Beretning. Hallets-Hveden er den Sort, der gjennemgaaende har givet det bedste Udbytte, hvorimod Square-head-Hveden de fleste Steder er mislykket.»

Rugen *(seigle)* har ligeledes i sin Helhed givet en simpel Høst, der dog ikke har været fuldt saa daarlig som Hvedehøsten. Ogsaa for denne Vintersæds Vedkommende har Mængdeudbyttet paa Øerne staaet betydelig under Kvaliteten. I to af Øernes Amter, nemlig Holbæk og Præstø, er Kvantiteten vel betegnet som god og i Kjøbenhavns og Maribo Amter som noget under god, men i Frederiksborg, Sorø, Bornholms og Odense Amter kun som temmelig god og i Svendborg Amt næppe som temmelig god, medens Kvaliteten i alle Øernes Amter karakteriseres som god, dog i Maribo Amt kun tildels som god. I Jylland er Kvantiteten i Vejle, Thisted og Ribe Amter betegnet som god, i Hjørring og Ringkjøbing Amter tildels som god, i Randers og Aalborg Amter som lidt over temmelig god, i Viborg Amt som temmelig god og i Aarhus Amt som noget under temmelig god; ved Siden heraf er Kvaliteten i Vejle, Viborg, Ringkjøbing og Ribe Amter karakteriseret som god, i Randers, Aalborg og Hjørring Amter som noget under god, samt i Aarhus og Thisted Amter kun som temmelig god. — Medens Rughøsten i Jylland altsaa ifølge Karakterbetegnelserne ikke har staaet under Hvedehøsten,

(ligesom den kun i kvalitativ Henseende har været noget ringere i denne Del af Landet end paa Øerne), synes man dog i visse Egne af Jylland at have været i særlig Grad utilfreds med Udbyttet af denne Vintersæd, hvad naturligt forklares deraf, at Rugen spiller en saa langt større Rolle paa Halvøen end Hveden. Det hedder saaledes i Beretningen fra Aarhus Amt: «De om Hveden anførte Bemærkninger gjælde ogsaa for Rugens Vedkommende, kun at denne led endnu mere ved den strænge Vinter; paa mange Egne blev den i Foraaret næsten helt ompløjet og erstattet med Vaarsæd. Efter Mejningen indtraf der for mange Gaardes Vedkommende stærk Regn, hvilket havde til Følge, at Afgrøden ikke kunde hjemkjøres i betimelig Tid, og at den spirede i Hobene».

Byggen *(orge)* har i 1888 givet et meget rigeligt Udbytte saavel i Jylland som paa Øerne; derimod kan Kvaliteten ikke sættes over en Middelhøst. Kvantiteten er i 12 af Landets Amter betegnet med Karakteren «meget god»; i Kjøbenhavns, Maribo, Svendborg, Aarhus og Hjørring Amter karakteriseres den omtrent som meget god og i Vejle Amt som god. Ved Siden heraf er Kvaliteten i Ribe Amt betegnet som meget god, i Hjørring og Ringkjøbing Amter som noget bedre end god og i alle de øvrige Amter ligefrem som god, kun med Undtagelse af Maribo Amt, hvor den ikke er betegnet højere end som noget over temmelig god. — I Beretningen fra Aarhus Amt ytres: «Byggen voksede i Reglen stærkt til, da der endelig kom Grøde i Jorden; den udviklede ofte store Aks, men da Regn og Kulde vedblev, kom den atter til at staa i Stampe. Paa de bedre Egne i Amtet er denne Sædart imidlertid lykkedes ret godt, om det end i nogle Beretninger udtales, at den er mejet i vel grøn Tilstand, og at Kvaliteten som Følge deraf er bleven mindre god. I Reglen har den fyldt godt i Laden og vil sandsynligvis nok give en god Middelhøst». — I Beretningen fra Odense Amt bemærkes, at «Byggens Kjærne har lidt endel af Kulde og Mangel paa Solskin». — I Beretningen fra Viborg Amt hedder det: «Det kolde og fugtige Vejr har hindret den normale Udvikling og Modning; Straaet var godt udviklet, men Kjærne-

dannelsen ufuldkommen; meget Korn var tvemodent. Den sene Høst skadede Kvaliteten».

Havren *(avoine)* maa ifølge Indberetningerne antages at have været Aarets bedste Afgrøde, idet den har givet en meget rig Høst og tillige i det Hele synes at have været af en lidt bedre Beskaffenhed end Byggen. Kvantiteten af denne Kornsort er i alle Landets Amter betegnet som meget god, i to Amter, nemlig Svendborg og Thisted, endog som over meget god, men paa den anden Side i Hjørring Amt som lidt under meget god. Derhos karakteriseres Kvaliteten i Holbæk og Sorø Amter som meget god, i Svendborg, Aarhus, Aalborg og Hjørring Amter som bedre end god, i Kjøbenhavns, Frederiksborg, Præstø, Bornholms, Maribo, Odense, Vejle, Randers, Viborg, Ringkjøbing og Ribe Amter som god og i Thisted Amt omtrent som god. — I Beretningen fra Odense Amt hedder det: «Havren lykkedes godt, især hvor den sene, men gode Høsttid er afventet med dens Mejning og Indbjærgning», — og i Beretningen fra Aarhus Amt: «Havren synes at have været den Afgrøde, der har givet det bedste Udbytte, og om den end ikke blev tjenlig til Omhugning førend i Slutningen af September og Begyndelsen af Oktober, kom den dog efter Blæsten og Solskinnet midt i Oktober godt i Hus». — I Beretningen fra Hjørring Amt udtales: «Havren blev sildig saaet og sent moden paa Grund af Vejrforholdene, men kom, naar undtages en Del Tvemodenhed, godt i Hus»; — og i Beretningen fra Thisted Amt hedder det, som allerede tidligere anført: «store Partier Havre kunde først mejes henimod Midten af Oktober, men da Vejret paa den Tid blev tørt og blæsende, blev den sildig høstede Sæd desuagtet hurtigt vejret og godt hjemkjørt». — I forskjellige af Indberetningerne til Ringkjøbing Amt klages over, at Havren ikke naaede fuld Modenhed, men for en Del maatte høstes grøn, hvorved Kvaliteten forringedes.

Bælgsæden *(légumes)* har paa Øerne vel i kvantitativ Henseende givet et Udbytte omtrent som en Middelhøst, men derimod synes

dens Beskaffenhed at have været yderlig slet. I Jylland har Udbyttet i det Hele, saavel kvantitativt som kvalitativt, været noget bedre, men da denne Sædart har langt større Betydning paa Øerne end paa Halvøen, kan det noget gunstigere Udfald i Jylland kun øve ringe Indflydelse paa Udfaldet for Landet i dets Helhed. Kvantiteten er paa Øerne i Odense Amt betegnet som meget god, i Holbæk, Præstø, Bornholms, Maribo og Svendborg Amter som god, i Kjøbenhavns Amt som noget under god og i Frederiksborg og Sorø Amter som temmelig god; ved Siden heraf er Kvaliteten vel i Odense Amt betegnet som god, men derimod i Maribo Amt kun som lidt over temmelig god, i Frederiksborg, Holbæk og Svendborg Amter ligefrem som temmelig god, i Kjøbenhavns Amt som noget under temmelig god og i Sorø, Præstø og Bornholms Amter rentud som maadelig. I Jylland er Kvantiteten i Vejle, Thisted, Viborg, Ringkjøbing og Ribe Amter anført som meget god, i Aalborg og Hjørring Amter som noget under meget god, i Randers Amt som noget højere end god og i Aarhus Amt som temmelig god, hvorhos Kvaliteten i Hjørring Amt betegnes som lidt bedre end god, i Vejle, Viborg og Ribe Amter som god, i Randers og Ringkjøbing Amter tildels som god, i Aalborg Amt som noget over temmelig god og i Aarhus og Thisted Amter ligefrem som temmelig god. — I Beretningen fra Kjøbenhavns Amt ytres der, at «den kolde og fugtige Sommer har hindret Bælgsæden i at blive moden»; — og paa lignende Maade lyder Udtalelsen i Indberetningen fra Frederiksborg Amt. — I Beretningen fra Sorø Amt siges, at «Bælgsæden vedblev at holde sig grøn i Toppen», — og i Beretningen fra Præstø Amt, at «dens Udvikling blev forhalet, saa at den kun faa Steder er bjærget i moden og tør Tilstand.» — I Beretningerne fra de to fynske Amter gaa Udtalelserne om denne Sædart aldeles i samme Retning. — I Beretningen fra Aarhus Amt siges: «Bælgsæd dyrkes ikke meget her i Amtet; den voksede stærkt til, men ansatte næsten ingen Bælge, hvorfor Kornudbyttet er uden Betydning. Mange høstede den derfor som grøn til Hø, og de, der fik den bjærget vel, have paa denne Maade havt et godt Udbytte».

Boghveden *(sarrasin)* maa antages at have givet adskilligt under en Middelhøst, og det særlig i Jylland, hvor dens Dyrkning er mest udbredt. Paa Øerne findes den anført i Beretningerne fra 4 Amter, nemlig Frederiksborg, Præstø, Odense og Svendborg, men i Beretningen fra Odense Amt tilføjes, at den kun dyrkes lidt i Amtet. Saavel Kvantiteten som Kvaliteten er i Præstø og Odense Amter betegnet som god og i Svendborg Amt tildels som god, men i Frederiksborg Amt kun som temmelig god. — I Jylland er den anført i Beretningerne fra alle Amterne, undtagen Thisted Amt; i Beretningen fra Hjørring Amt, hvor baade Kvantiteten og Kvaliteten er betegnet som meget god, bemærkes dog udtrykkelig, at den saa godt som ikke dyrkes der i Amtet. Iøvrigt er Kvantiteten i Aalborg Amt karakteriseret som noget over god, i Randers og Ringkjøbing Amter som noget mindre end god og i Vejle, Aarhus, Viborg og Ribe Amter kun som temmelig god. Kvaliteten er ved Siden heraf i Aalborg og Ribe Amter betegnet som god, i Randers Amt som noget under god, i Vejle og Ringkjøbing Amter som lidt højere end temmelig god og i Aarhus og Viborg Amter ligefrem kun som temmelig god. — I Beretningen fra Aarhus Amt hedder det: «Boghveden, der kun dyrkes i de daarligste Egne af Amtet, har iaar som sædvanlig kun givet et temmelig ringe Udbytte»; — og i Beretningen fra Viborg Amt bemærkes, at «Boghveden har lidt mere eller mindre Skade ved Nattefrost».

Raps *(colza)* findes i 1888 kun anført i Beretningerne fra 5 Amter, hvoraf 4 paa Øerne, nemlig, som sædvanlig, Kjøbenhavns, Bornholms, Odense og Svendborg Amter, og 1 i Jylland, nemlig Ringkjøbing Amt; det tilføjes derhos i Beretningen fra Odense Amt, at den kun dyrkes lidet i dette Amt, i Beretningen fra Ringkjøbing Amt, at den næsten ikke dyrkes, og i Beretningen fra Svendborg Amt findes den kun anført fra Ærø Herred. Kvantiteten er i Svendborg og Ringkjøbing Amter betegnet som noget bedre end god, i Odense Amt som god og i Kjøbenhavns og

Bornholms Amter som temmelig god; Kvaliteten angives i Bornholms, Odense, Svendborg og Ringkjøbing Amter som god, i Kjøbenhavns Amt som temmelig god.

Kartoflerne *(pommes de terre)* have i det Hele taget givet et tarveligt Udbytte, og paa Øerne har det kolde og fugtige Vejrlig skadet dem endnu mere end i Jylland, hvorfor ogsaa de fleste Klager over Sygdom lyde fra Øernes Amter. Kvantiteten er paa Øerne i 2 Amter, nemlig Bornholms og Odense, betegnet som god og i Maribo Amt tildels som god, men i de 6 øvrige af Øernes Amter kun som temmelig god; samtidig hermed karakteriseres Kvaliteten ligeledes i de 2 førstnævnte Amter som god, men i Kjøbenhavns, Maribo og Svendborg Amter kun som lidt over temmelig god og i Frederiksborg, Holbæk, Sorø og Præstø Amter ligefrem som temmelig god. — I Jylland er Kvantiteten i Vejle, Aalborg, Thisted, Viborg og Ribe Amter betegnet som god, i Randers, Hjørring og Ringkjøbing Amter tildels som god og i Aarhus Amt som temmelig god, og Kvaliteten i Hjørring Amt som noget bedre end god, i Vejle, Aalborg, Thisted og Viborg Amter som god, i Randers og Ringkjøbing Amter som noget under god og i Aarhus og Ribe Amter kun som temmelig god. — I Beretningen fra Frederiksborg Amt udtales, at «Kartoflerne, navnlig de danske Arter, have været i ikke ringe Grad angrebne af Sygdom». — I Beretningen fra Præstø Amt ytres: «Kartoffelsygdommen synes at være temmelig udbredt». — Beretningen fra Maribo Amt meddeler: «Blandt Kartoflerne har der hersket nogen Sygdom, saa at Udbyttet kun bliver lille». — I Beretningen fra Svendborg Amt ytres: «Kartoflerne ere meget angrebne af Sygdom». — I Beretningen fra Aarhus Amt bemærkes: «Kartoflerne have iaar givet et temmelig ringe Udbytte, og paa Grund af den vedvarende ringe Varmegrad og Fugtighed ere mange af dem syge». — Indberetningerne til Ringkjøbing Amt fra Hovedgaardene Nørre Vosborg, Qvistrup og Estvadgaard omtale ligeledes Kartoffelsygdommen som mere eller mindre udbredt.

Sukkerroer *(betteraves)* ere anførte i Beretningerne fra 4 Amter paa Øerne, nemlig Præstø, Maribo, Odense og Svendborg, og i Beretningen fra 1 Amt i Jylland, nemlig Hjørring, men det tilføjes rigtignok i Beretningen fra dette Amt, at «Sukkerroer saa godt som slet ikke dyrkes» i Amtet. Kvantiteten er i Præstø og Odense Amter betegnet som god, i Svendborg Amt som lidt over temmelig god og i Maribo og Hjørring Amter kun som temmelig god, samtidig med at Kvaliteten i Præstø, Odense, Svendborg og Hjørring Amter betegnes som god og i Maribo Amt tildels som god. — I Beretningen fra Maribo Amt hedder det: «Sukkerroen er mindre end sædvanlig og Sukkerindholdet ligeledes.»

Andre Rodfrugter *(autres racines)* kunne antages i Jylland at have givet en Middelhøst, baade hvad Kvantiteten og hvad Kvaliteten angaar, hvorimod de paa Øerne vel for Kvalitetens Vedkommende synes omtrent at have naaet en saadan, men i Henseende til Mængdeudbyttet langt fra have ydet et Middelaars Afgrøde. Paa Øerne er nemlig Kvantiteten kun i 3 Amter, Holbæk, Præstø og Odense, betegnet som god, medens den i Maribo og Svendborg Amter karakteriseres som noget under god, i Kjøbenhavns Amt som lidt over temmelig god og i Frederiksborg, Sorø og Bornholms Amter ikke højere end som temmelig god. Ved Siden heraf betegnes Kvaliteten i alle Øernes Amter som god, dog med Undtagelse af Frederiksborg Amt, hvor den kun er karakteriseret som temmelig god. — I Jylland er Kvantiteten derimod i alle Amterne betegnet som god, i Thisted Amt endog som noget over god, og Kvaliteten i Randers, Aalborg og Ringkjøbing Amter som noget bedre end god, i Vejle, Aarhus, Thisted, Viborg og Ribe Amter som god og i Hjørring Amt omtrent som god. — I Beretningen fra Frederiksborg Amt bemærkes: «Rodfrugterne have ligeledes paa Grund af Vejrliget givet under Middelhøst;» — og i Beretningen fra Holbæk Amt ytres der: «Rodfrugterne have af Mangel paa Varme kun givet et middelmaadigt Udbytte.» — I Beretningen fra Odense Amt hedder

det: «For Roerne var Maj for tør og kold og navnlig Juni og Juli for vaade og kolde.» — I Beretningen fra Aarhus Amt udtales: «Andre Rodfrugter have i Sommerens Løb udviklet en stor Bladfylde, men Rødderne voksede ikke i tilsvarende Grad og ere tilmed næppe meget næringsholdige af Mangel paa Varme; imidlertid bevirkede det milde, frostfrie Efteraar, at Optagningen kunde udsættes udover det sædvanlige, hvorved Roerne fik en længere Voksetid».

Høhøsten *(récolte de foins)* kan for Enghøets Vedkommende betegnes som en god Middelhøst, idet Mængdeudbyttet har været rigeligt og Beskaffenheden trods de vanskelige Bjærgningsforhold i det Hele taget god; Udbyttet har dog baade kvantitativt og fornemlig kvalitativt været bedre i Jylland end paa Øerne. Derimod har Agerhøet, hvad Mængdeudbyttet angaar, kun paa Øerne givet en Middelhøst, medens det i Jylland i denne Henseende har været langt under en saadan, og som Grund hertil fremhæves i Indberetningerne fra flere af Jyllands Amter ikke alene den langvarige Vinter, der trykkede Kløvermarkerne, men tillige den Omstændighed, at Kløveren var spiret daarligt i den tørre Sommer 1887; Agerhøets Beskaffenhed synes derimod næsten gjennemgaaende at have været ret god i begge Hoveddele af Landet. — Af Enghø er Kvantiteten paa Øerne i Odense Amt betegnet som meget god, i Maribo og Svendborg Amter tildels som meget god og i de sjællandske Amter samt paa Bornholm som god; endvidere i Jylland i Vejle, Viborg og Ribe Amter som meget god, i Aarhus, Aalborg og Hjørring Amter omtrent som meget god og i Randers, Thisted og Ringkjøbing Amter som noget bedre end god. Kvaliteten er derhos i de sjællandske og fynske Amter samt paa Bornholm betegnet som god, men i Maribo Amt kun som noget over temmelig god; i de jydske Amter karakteriseres den i Viborg og Ribe Amter som meget god, i Aarhus, Randers og Hjørring Amter tildels som meget god, i Aalborg, Thisted og Ringkjøbing Amter som noget bedre end god og i Vejle Amt som god. — Af Agerhø er Kvantiteten paa Øerne

angivet i Sorø, Odense og Svendborg Amter som meget god, i Maribo Amt omtrent som meget god og i Kjøbenhavns, Frederiksborg, Holbæk, Præstø og Bornholms Amter som god, men i Jylland er den kun i Vejle og Ribe Amter betegnet som god, derimod i Aarhus, Viborg og Ringkjøbing Amter ikke højere end som temmelig god, i Randers, Aalborg og Hjørring Amter som noget ringere end temmelig god og i Thisted Amt endog rentud som slet. Ved Siden heraf karakteriseres Kvaliteten i Svendborg, Randers, Aalborg og Hjørring Amter som noget bedre end god, i Kjøbenhavns, Frederiksborg, Holbæk, Sorø, Præstø, Bornholms, Odense, Vejle, Thisted, Viborg, Ringkjøbing og Ribe Amter som god, i Maribo Amt som noget over temmelig god og i Aarhus Amt ligefrem kun som temmelig god. — I Beretningen fra Frederiksborg Amt ytres: «Høhøsten angives, saavel hvad Kvantiteten som hvad Kvaliteten angaar, at have været god, svarende til Middelhøst.» — I Beretningen fra Odense Amt hedder det: «Høets mindre gode Kvalitet hidrører væsenlig fra Indbjærgningen i vanskeligt Vejr.» — I Beretningen fra Aarhus Amt lyder Udtalelsen om Høhøsten paa følgende Maade: «Efter den kolde Vinter stod Kløveren meget svagt, og da den derefter kun udviklede sig langsomt, blev der næsten intet Agerhø avlet, idet man lod Græsmarkerne afgræsse af Køerne; paa de Gaarde, hvor der blev bjærget Hø, kom dette tilmed paa Grund af den stadige Regn i mindre god Tilstand i Hus. Derimod er der af Enghø iaar avlet mere end almindeligt, om end det fugtige Vejrlig i Juli og Avgust Maaneder vanskeliggjorde Hjemkjørselen og skadede Kvaliteten.» — — I en Indberetning til Aalborg Amt fra Buderupholm Gods meddeles: «Paa Grund af den tørre Sommer 1887 spirede det da udsaaede Græsfrø ikke, hvorfor Udbyttet af Agerhø iaar blev meget ringe.» I en Indberetning til samme Amt fra Mølgaard Gods ytres paa lignende Maade: «Agerhøet blev slet paa Grund af, at Udsæden af Kløverfrø i Foraaret 1887 totalt mislykkedes som Følge af Tørken;» og lignende Udtalelser findes i flere af Indberetningerne til dette Amt. — I Indberetningen fra Hjørring Amt hedder det: «Udbyttet af Markhøet er særlig slet; Kløveren

kom daarlig frem paa Grund af Tørken i Sommeren 1887, og hvad der kom, led meget af Vinteren. Enghøet har derimod givet godt Udbytte. Indbjærgningen af Høet led meget af Regnen.» — I Beretningen fra Thisted Amt ytres: «Den strænge Vinter og det kolde Foraar bevirkede, at der saa godt som intet Agerhø avledes». — I en Indberetning til Ringkjøbing Amt fra Hammerum Herreds Landboforening oplyses, at det uheldige Resultat «for Agerhøets Vedkommende skyldes dels det kolde Foraar, men hovedsagelig den langvarige Tørke i Sommeren 1887, hvor Kløveren gik fra Grøden, efter at den havde spiret.» I en Indberetning til samme Amt fra Hjerm-Ginding Herreders samt Holstebro Landboforening udtales paa lignende Maade: «den ubetydelige Avl af Agerhø hidrører dels fra den tørre Sommer 1887, dels fra den strænge Vinter og det sildige Foraar;» og i samme Retning lyde Udtalelserne fra flere Egne i dette Amt om den mislykkede Avl af Agerhøet, medens det samtidig fremhæves, at Enghøet var vanskeligt at bjærge paa Grund af den vaade Sommer. I en Indberetning fra Lønborg Sogn hedder det: «I Skjernaadalen har Kvaliteten af Høet været meget forskjellig, idet endel af Engene have været oversvømmede og givet slet Kvalitet, medens derimod en stor Del ikke har været oversvømmet og givet god Kvalitet.» — I Indberetningen fra Ribe Amt bemærkes, at «Enghøet har været ualmindelig godt.»

Høstens Udbytte i Aaret 1888.

Produit de la récolte en 1888.

Hvorledes Høst-Udbyttets Størrelse og Værdi i Aaret 1888, efter den af det statistiske Bureau for de vigtigere Sæd- og Plantearters Vedkommende foretagne Beregning, fordeler sig paa Landets enkelte Amter, vil ses af efterfølgende Tabel:

Oversigt over Udbyttet

Amt. *Bailliage.*	Hvede. *froment.*		Rug. *seigle.*		Byg. *orge.*	
	Udbytte i Tønder.	Værdi i Kroner.	Udbytte i Tønder.	Værdi i Kroner.	Udbytte i Tønder.	Værdi i Kroner.
Kjøbenhavns	31373	403771	242819	2,289783	476735	4,557586
Frederiksborg . . .	13840	178120	228211	2,152030	287948	2,752782
Holbæk	79333	1,021015	241350	2,269474	531086	5,063397
Sorø	85735	1,103409	207196	1,953858	468362	4,477540
Præstø	144217	1,848494	182442	1,720427	476822	4,558419
Bornholms	24687	317722	59550	599668	106716	990324
Maribo	226109	2,929325	105545	1,055757	500807	4,862651
Odense	110956	1,428004	278953	2,739318	461218	4,423082
Svendborg	96366	1,240231	190737	1,873037	417510	4,003921
Øernes Amter. *Iles*	812616	10,470091	1,736803	16,653352	3,727204	35,689702
Vejle	70128	902547	256765	2,454865	357311	3,365067
Aarhus	29169	375405	307917	2,786648	385505	3,488822
Randers	18881	242999	289307	2,618228	321480	2,909394
Aalborg	3385	43566	243489	2,304455	210023	1,860685
Hjørring	9348	120309	237990	2,298983	218380	1,982890
Thisted	3190	41055	145516	1,423273	161449	1,433171
Viborg	3450	44401	299392	2,776944	245863	2,177777
Ringkjøbing	5188	66770	266249	2,776977	172944	1,625674
Ribe	8542	109935	189763	2,045644	149318	1,475262
Jyllands Amter. *Jutland*	151281	1,946987	2,236388	21,486017	2,222273	20,318742
Hele Kongeriget . *Royaume.*	963897	12,417078	3,973191	38,139369	5,949477	56,008444

af Høsten i Aaret 1888.

Havre. *avoine.*		**Boghvede.** *sarrasin.*		**Ærter og anden Bælgsæd.** *légumes.*		**Blandsæd.** *provende.*	
Udbytte i Tønder.	Værdi i Kroner.	Udbytte i Tønder.	Værdi i Kroner.	Udbytte i Tønder.	Værdi i Kroner.	Udbytte i Tønder.	Værdi i Kroner.
341210	2,289519	240	2136	21498	255396	129217	989802
364000	2,442440	1508	13421	13668	162376	124159	951058
388056	2,589431	444	3951	20637	240627	117528	898822
367793	2,467890	185	1647	18892	220280	186711	1,430206
383900	2,575969	88	783	46207	534696	191165	1,464323
165434	994258	60	534	8034	95444	64121	455259
230319	1,545260	168	1495	51886	609262	171764	1,324225
484401	3,182514	8278	73674	18505	215768	266356	2,018978
375083	2,464296	4054	36080	26947	314201	177279	1,343774
3,100196	20,551577	15025	133721	226274	2,648050	1,428300	10,876447
738018	4,922886	21699	193533	11268	131385	95387	726849
781340	4,852120	13093	116528	11339	132213	90308	646606
715240	4,441640	11368	101174	6871	80116	65567	469459
513797	3,149463	7688	68423	2353	27437	40570	286111
542433	3,471571	348	3097	2417	28182	71355	520178
485980	3,288911	72	694	9550	113454	52922	394771
810916	4,952378	25686	228606	4925	58509	50667	357061
472438	3,439349	28313	257365	2882	34238	63739	509275
366161	2,720576	57768	502005	6834	79684	44546	367505
5,426323	35,238894	166035	1,471425	58439	685218	575061	4,277815
8,526519	55,790471	181060	1,605146	284713	3,333268	2,008361	15,154262

Oversigt over Udbyttet af

Amt. *Bailliage.*	Kartofler. *pommes de terre.*		Andre Rodfrugter. *autres racines.*	
	Udbytte i Tønder.	Værdi i Kroner.	Udbytte i Tønder.	Værdi i Kroner.
Kjøbenhavns	121026	433273	790147	790147
Frederiksborg	272127	974215	390703	390703
Holbæk	125262	446585	565455	562640
Sorø	88440	317500	272920	272920
Præstø	41629	149449	220970	220970
Bornholms	85093	296124	70339	70339
Maribo	51918	189361	413363	413363
Odense	161965	583074	594741	594741
Svendborg	97161	349779	221539	221539
Øernes Amter. *Iles*	1,044621	3,739360	3,540177	3,537362
Vejle	119851	427077	315310	283779
Aarhus	139393	472544	475296	427766
Randers	151131	512334	496155	446540
Aalborg	381647	1,268558	313585	282227
Hjørring	190830	650730	281515	253364
Thisted	231241	769178	181321	163189
Viborg	184167	611247	296595	266935
Ringkjøbing	280080	988682	246629	221966
Ribe	181752	674300	141280	127152
Jyllands Amter. *Jutland*	1,860092	6,374650	2,747686	2,472918
Hele Kongeriget *Royaume.*	2,904713	10,114010	6,287863	6,010280

Høsten i Aaret 1888 (fortsat).

Raps. *colza.*		Agerhø. *trèfle et herbes.*		Enghø. *foin.*		Den samlede Værdi i Kroner. *valeur totale en Kr.*
Udbytte i Tønder.	Værdi i Kroner.	Udbytte i Læs à 1000 ℔.	Værdi i Kroner.	Udbytte i Læs à 1000 ℔.	Værdi i Kroner.	
566	8490	60207	1,806210	23853	620178	14,446291
608	9120	68352	2,050560	24248	630448	12,707273
1292	19380	66960	1,997532	37174	965856	16,078710
72	1080	73478	2,204340	22146	575796	15,026466
432	6480	87190	2,615700	37162	966212	16,661922
273	4095	25851	672126	11922	286128	4,782021
844	12660	71455	2,143650	37731	981084	16,068093
5033	75495	93774	2,813220	52442	1,363492	19,511360
3586	53790	79349	2,380470	39067	1,015742	15,296860
12706	190590	626616	18,683808	285748	7,404936	130,578996
175	2625	45160	1,264480	83024	1,992576	16,667669
104	1560	29700	831600	76388	1,833312	15,965124
603	9045	18320	512960	101987	2,447688	14,791577
"	"	34930	978040	76894	1,845456	12,114421
"	"	47431	1,328068	85656	2,055744	12,713116
1180	17700	22398	627144	51337	1,232088	9,504628
160	2400	22291	624148	103305	2,479320	14,579726
1425	21375	43359	1,214052	175374	4,208976	15,364699
"	"	18573	520044	125780	3,018720	11,640827
3647	54705	282162	7,900536	879745	21,113880	123,341787
16353	245295	908778	26,584344	1,165493	28,518816	253,920783

Ifølge den foranstaaende Tabel blev der altsaa i Aaret 1888 i hele Landet indhøstet:

		til en Værdi af:	af den samlede Værdi:
af Hvede (*froment*) . .	963897 Tdr.	12,417078 Kr	o: 4,89 pCt.
- Rug (*seigle*)	3,973191 —	38,139369 —	- 15,02 —
- Byg (*orge*)	5,949477 —	56,008444 —	- 22,06 —
- Havre (*avoine*) . . .	8,526519 —	55,790471 —	- 21,97 —
- Boghvede (*sarrasin*)	181060 —	1,605146 —	- 0,63 —
- Ærter og anden Bælgsæd (*légumes*) .	284713 —	3,333268 —	- 1,31 —
- Blandsæd (*provende*)	2,008361 —	15,154262 —	- 5,97 —
- Kartofler (*pommes de terre*)	2,904713 —	10,114010 —	- 3,98 —
- Andre Rodfrugter (*autres racines*) . . .	6,287863 —	6,010280 —	- 2,37 —
- Raps (*colza*)	16353 —	245295 —	- 0,10 —
- Agerhø (*trèfle et herbes*)	908778 Læs à 1000 ☐	26,584344 —	- 10,47 —
- Enghø (*foin*)	1,165493 —	28,518816 —	- 11,23 —
		253,920783 Kr.	o: 100,00 pCt.

Den samlede Brutto-Værdi af Høsten i 1888 beløb sig saaledes for hele Landet til en Sum af 253,9 Millioner Kroner, nemlig 130,6 Mill. Kr. for Øerne og 123,3 Mill. Kr. for Jylland. Sammenlignes disse Værdier med de tilsvarende for det forudgaaende Aar, 1887, og med Gjennemsnits-Værdierne i det sidste Fem-Aar, 1884—88, viser det sig, at Høsten i 1888 for hele Landet har udbragt 10,4 Mill. Kr. mere end Høsten i 1887, der blev beregnet til en Værdi af 243,5 Mill. Kr., men paa den anden Side 8,2 Mill. Kr. mindre end gjennemsnitlig i Fem-Aaret, idet Gjennemsnits-Værdien for det sidste Fem-Aar udgjør 262,1 Mill. Kr. Betragter man de to Hoveddele af Landet, Øerne og Jylland, særskilt, vil det imidlertid ses, at medens Høsten i 1887 var forholdsvis god paa Øerne, men yderst tarvelig i Jylland, har derimod i 1888 det

Omvendte nærmest været Tilfældet. En Sammenligning mellem Høst-Værdierne i de to sidste Aar udviser, at Værdien af Høsten i 1888 for Øerne har været 10,2Mill. Kr. mindre, men for Jylland 20,6 Mill. Kr. større end i 1887; men Forholdet træder dog først ret frem, naar man sammenholder Værdierne i 1888 med Gjennemsnits-Værdierne for Fem-Aaret, hvoraf fremgaar, at Værdien af Høsten i 1888 paa Øerne har været 9,4 Mill. Kr. mindre, men i Jylland 1,2 Mill. Kr. større end de tilsvarende Gjennemsnits-Værdier i 1884—88.

Værdi-Udbyttet af de enkelte Sæd- og Plante-Arter (ordnede efter Værdiernes Størrelse i 1888) har i hele Landet været følgende:

	i 1888.	i 1887.	i Gjennemsn. af 1884—88.
af Byg	56,0 Mill. Kr.	51,9 Mill. Kr.	55,7 Mill. Kr.
- Havre	55,8 —	47,4 —	55,8 —
- Rug	38,1 —	35,5 —	39,9 —
- Enghø	28,5 —	23,4 —	26,7 —
- Agerhø	26,6 —	26,0 —	27,0 —
- Blandsæd	15,2 —	14,7 —	15,6 —
- Hvede	12,4 —	18,9 —	16,3 —
- Kartofler	10,1 —	12,5 —	12,1 —
- Rodfrugter (u. Kartofler)	6,0 —	6,9 —	6,9 —
- Bælgsæd	3,3 —	4,5 —	4,0 —
- Boghvede	1,6 —	1,5 —	1,8 —
- Raps	0,3 —	0,3 —	0,3 —

Af de ovenanførte Planter have Byg, Havre, Rug, Enghø, Agerhø, Blandsæd og Boghvede givet et større Værdi-Udbytte i 1888 end i 1887, Hvede, Kartofler, Rodfrugter og Bælgsæd (samt tillige Raps) derimod et mindre. Sammenlignet med Gjennemsnits-Udbyttet af Sæd- og Plantearterne i det sidste Fem-Aar har Værdi-Udbyttet i 1888 kun af Byg og Enghø været større og af Havre omtrent af samme Størrelse, men af alle de øvrige Sæd- og Plantearter mindre end det gjennemsnitlige Udbytte. — Havren har i 1888 for hele Landet givet 8,4 Mill. Kr. mere end i 1887 (nemlig

1,2 Mill. mere for Øerne og 7,2 Mill. mere for Jylland), medens dens Værdi i 1888, som anført, omtrent har svaret til Gjennemsnits-Værdien i Fem-Aaret. Enghøet har indbragt 5,1 Mill. Kr. mere i 1888 end i 1887 (nemlig 0,4 Mill. mere paa Øerne og 4,7 Mill. mere i Jylland) og 1,8 Mill. Kr. mere end i Gjennemsnittet af 1884—88. Byggen har givet 4,1 Mill. Kr. mere end i 1887 (nemlig 5,6 Mill. mere i Jylland, men 1,5 Mill. mindre paa Øerne) og 0,3 Mill. Kr. mere end gjennemsnitlig i Fem-Aaret. Rugen har i 1888 indbragt 2,6 Mill. Kr. mere end i 1887 (nemlig 3,4 Mill. mere i Jylland og 0,8 Mill. mindre paa Øerne), men 1,8 Mill. Kr. mindre end i Gjennemsnittet af Fem-Aaret. Agerhøet har givet 0,6 Mill. Kr. mere end i 1887 (nemlig 0,5 Mill. mere paa Øerne og 0,1 Mill. mere i Jylland), men 0,4 Mill. Kr. mindre end Gjennemsnits-Værdien i 1884—88. Blandsæden har indbragt 0,5 Mill. Kr. mere end i 1887 (nemlig 0,7 Mill. mere i Jylland og 0,2 Mill. mindre paa Øerne), men 0,4 Mill. Kr. mindre end gjennemsnitlig i Fem-Aaret. Endelig har Boghveden givet 0,06 Mill. Kr. mere i 1888 end i 1887 (nemlig 0,03 Mill. mere paa Øerne og 0,03 Mill. mere i Jylland), men henved 0,2 Mill. Kr. mindre end i Gjennemsnittet af Fem-Aaret. — Derimod har Hveden i 1888 for hele Landet indbragt 6,5 Mill. Kr. mindre end i 1887 (nemlig 5,9 Mill. mindre for Øerne og 0,6 Mill. mindre for Jylland) og 3,9 Mill. Kr. mindre end gjennemsnitlig i 1884—88. Kartoflerne have i 1888 indbragt 2,4 Mill. Kr. mindre end i 1887 (nemlig 1,7 Mill. mindre paa Øerne og 0,7 Mill. mindre i Jylland) og 2,0 Mill. Kr. mindre end i Gjennemsnittet af Fem-Aaret. Bælgsæden har givet 1,2 Mill. Kr. mindre end i 1887 (hvilken Mindre-Indtægt næsten udelukkende falder paa Øerne) og 0,7 Mill. Kr. mindre end gjennemsnitlig i Fem-Aaret. Rodfrugterne (u. Kartofler) have indbragt 0,9 Mill. Kr. mindre end i 1887 (nemlig 1,2 Mill. mindre paa Øerne, men 0,3 Mill. mere i Jylland) og 0,9 Mill. Kr. mindre end i Gjennemsnittet af Fem-Aaret. Sluttelig har ligeledes Rapsen indbragt lidt mindre end baade i 1887 og i Gjennemsnittet af 1884—88.

Selve Mængde-Udbyttet i Tønder og Læs af Høsten i

1888 har i hele Landet under Et kun af Byg og Havre samt af Agerhø og Enghø været større, men af alle de øvrige Sæd- og Plantearter mindre end i 1887; paa Øerne, betragtede særskilt, har ogsaa Mængde-Udbyttet af Byg og Havre været mindre i 1888 end i 1887. — Udbyttet af Byggen har i hele Landet været 0,1 Mill. Tdr. større end i 1887 (nemlig 0,5 Mill. større i Jylland, men 0,4 Mill. mindre paa Øerne) og af Havren 0,8 Mill. Tdr. større end i 1887 (nemlig 0,9 Mill. større i Jylland, men 0,1 Mill. mindre paa Øerne). Agerhøet har givet 0,1 Mill. Tdr. mere end i 1887 (hvilket Mer-Udbytte omtrent helt falder paa Øerne) og Enghøet ligeledes 0,1 Mill. Tdr. mere end i 1887 (hvilket Mer-Udbytte derimod næsten udelukkende kommer Jylland tilgode). — Paa den anden Side har Udbyttet af Hveden i hele Landet været 0,6 Mill. Tdr. mindre end i 1887 (nemlig 0,5 Mill. mindre paa Øerne og 0,1 Mill. mindre i Jylland), af Rugen 0,3 Mill. Tdr. mindre (nemlig 0,4 Mill. mindre paa Øerne, men 0,1 Mill. større i Jylland), af Kartoflerne 0,9 Mill. Tdr. mindre (nemlig 0,6 Mill. mindre paa Øerne og 0,3 Mill. mindre i Jylland), af andre Rodfrugter ligeledes 0,9 Mill. Tdr. mindre (nemlig 1,2 Mill. mindre paa Øerne, men 0,3 Mill. større i Jylland), af Bælgsæden 0,1 Mill. Tdr. mindre (hvilket Mindre-Udbytte saa godt som helt falder paa Øerne), af Blandsæden 0,08 Mill. Tdr. mindre (nemlig 0,15 Mill. mindre paa Øerne, men 0,07 Mill. større i Jylland) og af Boghveden 0,01 Mill. Tdr. mindre (hvilket Mindre-Udbytte udelukkende falder paa Jylland); endelig har ogsaa Mængde-Udbyttet af Rapsen været lidt mindre i 1888 end i 1887.

I det Hele har altsaa Mængde-Udbyttet af Sæd- og Plantearterne været mindre i 1888 end i 1887. Naar ikke desto mindre den samlede Værdi af Høsten i 1888 overstiger den for Høsten i 1887 beregnede Værdi, da er dette begrundet i Aarets Priser, der for alle Kornsorterne, samt for Bælgsæd og Kartofler, have været højere i 1888 end i 1887. Ifølge Kapitelstaksterne have nemlig Priserne paa Hvede, Rug, Byg, Havre, Boghvede og Ærter i Gjennemsnit for hele Kongeriget i 1888 været henholdsvis 0,54 Kr., 1,33 Kr., 0,50 Kr., 0,44 Kr., 0,88 Kr. og 0,09 Kr. højere pr. Td. end i 1887. For Enghø, Rodfrugter (u. Kartofler) og Raps har

der ved Beregningen været benyttet omtrent de samme Priser som i 1887, medens Prisen paa Agerhø for Øernes Vedkommende har været ansat noget lavere i 1888 end i 1887.

I Landets enkelte Amter har Høsten havt følgende Værdier (idet Amterne ordnes efter Værdiernes Størrelse i 1888):

	i 1888.	i 1887.	i Gjennemsn. af 1884—88.
i Odense Amt . .	19,5 Mill. Kr.	20,2 Mill. Kr.	20,2 Mill. Kr.
- Vejle — . .	16,7 —	15,5 —	16,7 —
- Præstø — . .	16,7 —	17,6 —	17,4 —
- Holbæk — . .	16,1 —	17,2 —	17,3 —
- Maribo — . .	16,1 —	19,6 —	18,4 —
- Aarhus — . .	16,0 —	14,0 —	16,4 —
- Ringkjøbing — . .	15,3 —	13,1 —	15,4 —
- Svendborg — . .	15,3 —	16,7 —	16,6 —
- Sorø — . .	15,0 —	15,7 —	15,8 —
- Randers — . .	14,8 —	11,5 —	14,5 —
- Viborg — . .	14,6 —	11,0 —	13,8 —
- Kjøbenhavns — . .	14,4 —	15,2 —	15,2 —
- Hjørring — . .	12,7 —	9,9 —	12,4 —
- Frederiksborg — . .	12,7 —	13,1 —	13,6 —
- Aalborg — . .	12,1 —	9,5 —	12,1 —
- Ribe — . .	11,6 —	9,9 —	11,3 —
- Thisted — . .	9,5 —	8,3 —	9,5 —
- Bornholms — . .	4,8 —	5,5 —	5,5 —

I alle Jyllands Amter har Værdi-Udbyttet af Høsten i 1888 været større end af Høsten i 1887, hvorimod det i alle Øernes Amter har været mindre. Mer- eller Mindre-Værdien i 1888 i Sammenligning med Værdien i 1887 udgjør nemlig (idet Amterne ordnes efter Procenterne):

for Viborg Amt . .	+ 3,6 Mill. Kr.	d: + 32,7 pCt.
- Randers — . .	+ 3,3 —	- + 28,7 —
- Hjørring — . .	+ 2,8 —	- + 28,3 —

for Aalborg	Amt . .	+	2,6	Mill. Kr.	o: +	27,4	pCt.
- Ribe	— . .	+	1,7	—	- +	17,2	—
- Ringkjøbing	— . .	+	2,2	—	- +	16,8	—
- Thisted	— . .	+	1,2	—	- +	14,5	—
- Aarhus	— . .	+	2,0	—	- +	14,3	—
- Vejle	— . .	+	1,2	—	- +	7,7	—
- Frederiksborg	— . .	÷	0,4	—	- ÷	3,0	—
- Odense	— . .	÷	0,7	—	- ÷	3,5	—
- Sorø	— . .	÷	0,7	—	- ÷	4,5	—
- Præstø	— . .	÷	0,9	—	- ÷	5,1	—
- Kjøbenhavns	— . .	÷	0,8	—	- ÷	5,3	—
- Holbæk	— . .	÷	1,1	—	- ÷	6,4	—
- Svendborg	— . .	÷	1,4	—	- ÷	8,4	—
- Bornholms	— . .	÷	0,7	—	- ÷	12,7	—
- Maribo	— . .	÷	3,5	—	- ÷	17,9	—

Sammenligner man derimod Værdierne for Amterne i 1888 med de tilsvarende Værdier i Gjennemsnittet af 1884—88, har Værdi-Udbyttet i 1888 ikke alene for Øernes Amter, men ogsaa for 4 af de jydske Amter, nemlig Vejle, Aarhus, Ringkjøbing og Thisted Amter, været mindre end Gjennemsnits-Værdierne, medens det for de øvrige Amter i Jylland har været større end gjennemsnitlig i 1884—88. Mer- eller Mindre-Værdien i 1888 i Sammenligning med Gjennemsnits-Værdien for Fem-Aaret udgjør nemlig:

for Viborg	Amt . .	+	0,8	Mill. Kr.	o: +	5,8	pCt.
- Ribe	— . .	+	0,3	—	- +	2,7	—
- Hjørring	— . .	+	0,3	—	- +	2,4	—
- Randers	— . .	+	0,3	—	- +	2,1	—
- Aalborg	— . .	+	0,0	—	- +	0,0	—
- Thisted	— . .	÷	0,0	—	- ÷	0,0	—
- Vejle	— . .	÷	0,0	—	- ÷	0,0	—
- Ringkjøbing	— . .	÷	0,1	—	- ÷	0,6	—
- Aarhus	— . .	÷	0,4	—	- ÷	2,4	—
- Odense	— . .	÷	0,7	—	- ÷	3,5	—
- Præstø	— . .	÷	0,7	—	- ÷	4,0	—

for Sorø	Amt . .	÷	0,8	Mill. Kr.	ɔ: ÷	5,1	pCt.
- Kjøbenhavns	— . .	÷	0,8	—	- ÷	5,3	—
- Frederiksborg	— . .	÷	0,9	—	- ÷	6,6	—
- Holbæk	— . .	÷	1,2	—	- ÷	6,9	—
- Svendborg	— . .	÷	1,3	—	- ÷	7,8	—
- Maribo	— . .	÷	2,3	—	- ÷	12,5	—
- Bornholms	— . .	÷	0,7	—	- ÷	12,7	—

Som Procent-Rækkerne udvise, har altsaa Høsten i 1888 i Sammenligning med Høsten i det forudgaaende Aar været forholdsvis bedst i Viborg Amt og derefter i Randers, Hjørring og Aalborg Amter, medens den har givet det forholdsvis daarligste Udbytte i Bornholms og Maribo Amter. — I Forhold til Gjennemsnittet af Fem-Aaret har Høsten i 1888 ligeledes havt det bedste Udfald i Viborg Amt og det ringeste i Maribo og Bornholms Amter, kun med den Forskjel, at Bornholms Amt i dette Forhold staar nederst i Rækken, medens Maribo staar lavest i Forhold til Udbyttet i 1887. Af de jydske Amter have 3, nemlig Aalborg, Thisted og Vejle Amter, i 1888 omtrent havt det samme Værdi-Udbytte som gjennemsnitlig i Fem-Aaret.

Paa de forskjellige Landsdele (specificeret indtil de større Øer) fordeler Høst-Udbyttets Værdi sig paa følgende Maade (idet man deler Jylland i 3 Dele, nemlig: det sydøstlige Jylland, omfattende Vejle, Aarhus og Randers Amter, det nordlige Jylland, omfattende Aalborg, Hjørring og Thisted Amter, og det sydvestlige Jylland, omfattende Viborg, Ringkjøbing og Ribe Amter):

	i 1888.		i 1887.		i Gjennemsn. af 1884—88.	
Sjælland	71,4	Mill. Kr.	75,0	Mill. Kr.	75,6	Mill. Kr.
det sydøstl. Jylland .	47,4	—	41,0	—	47,6	—
— sydvestl. — .	41,6	—	34,0	—	40,5	—
— nordlige — .	34,3	—	27,7	—	34,0	—
Fyn	31,4	—	32,7	—	32,7	—
Lolland	10,8	—	13,2	—	12,3	—
Falster	5,2	—	6,3	—	6,0	—
Bornholm	4,8	—	5,5	—	5,5	—

	i 1888.	i 1887.	i Gjennemsn. af 1884—88.
Langeland	2,7 Mill. Kr.	3,3 Mill. Kr.	3,2 Mill. Kr.
Møen	2,6 —	3,0 —	2,9 —
Samsø	0,9 —	0,9 —	0,9 —
Ærø	0,8 —	0,9 —	0,9 —

Denne Oversigt udviser for alle Øerne en Mindre-Indtægt i 1888 saavel i Forhold til 1887 som i Forhold til Gjennemsnittet af Fem-Aaret, kun med Undtagelse af Samsø, der i Virkeligheden har havt et lidt større Værdi-Udbytte i 1888 end i 1887. De jydske Landsdele have derimod alle havt en Mer-Indtægt i 1888 mod i 1887, og det samme gjælder ogsaa, om end i mindre Grad, for det sydvestlige og nordlige Jylland i Forhold til Gjennemsnittet af 1884—88, medens det sydøstlige Jylland i 1888 har havt et lidt mindre Værdi-Udbytte end gjennemsnitlig i Fem-Aaret.

Hvor stort Værdi-Udbyttet gjennemsnitlig har været pr. Td. Land dyrket Areal og pr. Td. Ager- og Engs-Hartkorn, saavel i hele Landet som i de enkelte Amter og Landsdele, fremstilles i nedenstaaende Oversigter, idet Amterne og Landsdelene ere ordnede efter Udbyttets Størrelse i 1888.

Gjennemsnits-Udbyttet i Kroner pr. Td. Land dyrket Areal var:

	i 1888.	i 1887.	i Gjennemsn. af 1884—88.
for hele Landet	84 Kr.	81 Kr.	87 Kr.
paa Øerne	99 —	107 —	106 —
i Jylland	73 —	61 —	72 —

og Gjennemsnits-Udbyttet i Kroner pr. Td. Hartkorn:

	i 1888.	i 1887.	i Gjennemsn. af 1884—88.
for hele Landet	671 Kr.	643 Kr.	693 Kr.
paa Øerne	627 —	677 —	673 —
i Jylland	724 —	602 —	716 —

I Landets enkelte Amter har Gjennemsnits-Udbyttet i Kroner pr. Td. Land dyrket Areal været:

	i 1888.	i 1887.	i Gjennemsn. af 1884—88.
for Kjøbenhavns Amt . .	(1) 110 Kr.	(2) 116 Kr.	(1) 114 Kr.
- Odense — . .	(2) 103 —	(4) 105 —	(5) 106 —
- Frederiksborg — . .	(3) 100 —	(6) 104 —	(4) 107 —
- Sorø — . .	(4) 100 —	(5) 104 —	(6) 105 —
- Præstø — . .	(5) 97 —	(7) 103 —	(8) 101 —
- Maribo — . .	(6) 96 —	(1) 117 —	(2) 110 —
- Holbæk — . .	(7) 95 —	(8) 102 —	(7) 103 —
- Bornholms — . .	(8) 94 —	(3) 108 —	(3) 108 —
- Svendborg — . .	(9) 93 —	(9) 102 —	(9) 101 —
- Thisted — . .	(10) 89 —	(11) 77 —	(10) 89 —
- Vejle — . .	(11) 88 —	(10) 81 —	(11) 88 —
- Aarhus — . .	(12) 81 —	(12) 72 —	(12) 83 —
- Randers — . .	(13) 77 —	(13) 60 —	(13) 75 —
- Viborg — . .	(14) 73 —	(16) 55 —	(14) 69 —
- Ringkjøbing — . .	(15) 68 —	(14) 58 —	(15) 68 —
- Ribe — . .	(16) 68 —	(15) 58 —	(16) 66 —
- Hjørring — . .	(17) 62 —	(17) 48 —	(17) 61 —
- Aalborg — . .	(18) 59 —	(18) 46 —	(18) 58 —

og Gjennemsnits-Udbyttet i Kroner pr. Td. Hartkorn (for Bornholms Vedkommende omsat til almindeligt Hartkorn):

	i 1888.	i 1887.	i Gjennemsn. af 1884—88.
for Ribe Amt . .	(1) 846 Kr.	(4) 719 Kr.	(4) 819 Kr.
- Ringkjøbing — . .	(2) 845 —	(3) 721 —	(2) 847 —
- Hjørring — . .	(3) 791 —	(13) 614 —	(5) 771 —
- Bornholms — . .	(4) 791 —	(1) 904 —	(1) 914 —
- Frederiksborg — . .	(5) 785 —	(2) 812 —	(3) 842 —
- Viborg — . .	(6) 754 —	(16) 567 —	(7) 715 —
- Vejle — . .	(7) 750 —	(7) 696 —	(6) 753 —
- Thisted — . .	(8) 699 —	(14) 608 —	(10) 700 —
- Kjøbenhavns — . .	(9) 678 —	(5) 716 —	(8) 715 —
- Aalborg — . .	(10) 661 —	(17) 520 —	(13) 659 —

		i 1888.	i 1887.	i Gjennemsn. af 1884—88.
for Aarhus	Amt . .	(11) 660 Kr.	(15) 581 Kr.	(11) 678 Kr.
- Holbæk	— . .	(12) 657 —	(6) 704 —	(9) 709 —
- Sorø	— . .	(13) 640 —	(8) 668 —	(12) 675 —
- Odense	— . .	(14) 624 —	(10) 645 —	(14) 645 —
- Randers	— . .	(15) 597 —	(18) 465 —	(18) 584 —
- Præstø	— . .	(16) 595 —	(11) 628 —	(15) 620 —
- Svendborg	— . .	(17) 565 —	(12) 617 —	(16) 613 —
- Maribo	— . .	(18) 531 —	(9) 647 —	(17) 606 —

I Henseende til Gjennemsnits-Udbyttet i Kroner pr. Td. Land dyrket Areal staa Øernes Amter alle over de jydske, og af Øernes Amter har atter Kjøbenhavns Amt saavel i 1888 som i Gjennemsnittet af Fem-Aaret indvundet det største Udbytte pr. Td. Land, medens Maribo Amt (der i 1888 først er blevet Nr. 6 i Rækken) i 1887 stod øverst. Det mindste Udbytte i denne Henseende er blandt Øernes Amter i alle 3 Rækker indvundet i Svendborg Amt. De jydske Amter indtage i 1888 aldeles den samme Rækkefølge som i Gjennemsnittet af Fem-Aaret, med Thisted Amt øverst og Hjørring og Aalborg Amter nederst; i 1887 veksler Ordenen derimod noget, men de laveste Pladser indtoges dog ogsaa i dette Aar af Hjørring og Aalborg Amter, medens Vejle Amt stod ovenover Thisted Amt. — Med Hensyn til Gjennemsnits-Udbyttet i Kroner pr. Td. Hartkorn blev i 1888 det største Udbytte indvundet i Ribe Amt og det mindste i Maribo Amt, medens saavel i 1887 som i Gjennemsnittet af Fem-Aaret det største Udbytte i denne Henseende indvandtes i Bornholms Amt og det mindste i Randers Amt.

I de forskjellige Landsdele (sp. indtil de større Øer) har Gjennemsnits-Udbyttet i Kroner pr. Td. Land dyrket Areal været:

	i 1888.	i 1887.	i Gjennemsn. af 1884—88.
for Møen	(1) 104 Kr.	(3) 117 Kr.	(3) 112 Kr.
- Falster	(2) 104 —	(1) 125 —	(2) 119 —
- Sjælland	(3) 100 —	(6) 105 —	(6) 106 —
- Langeland	(4) 100 —	(2) 124 —	(1) 120 —
- Fyn	(5) 98 —	(7) 102 —	(7) 102 —

	i 1888.	i 1887.	i Gjennemsn. af 1884—88.
for Bornholm	(6) 94 Kr.	(5) 108 Kr.	(4) 108 Kr.
- Lolland	(7) 93 —	(4) 114 —	(5) 106 —
- Ærø	(8) 84 —	(8) 93 —	(8) 94 —
- det sydøstl. Jylland	(9) 82 —	(10) 71 —	(10) 82 —
- Samsø	(10) 81 —	(9) 79 —	(9) 83 —
- det sydvestl. Jylland	(11) 70 —	(11) 57 —	(11) 68 —
- — nordlige —	(12) 66 —	(12) 53 —	(12) 65 —

og Gjennemsnits-Udbyttet i Kroner pr. Td. Hartkorn:

	i 1888.	i 1887.	i Gjennemsn. af 1884—88.
for det sydvestl. Jylland	(1) 811 Kr.	(6) 662 Kr.	(2) 789 Kr.
- Bornholm	(2) 791 —	(1) 904 —	(1) 914 —
- det nordlige Jylland	(3) 716 —	(10) 576 —	(4) 708 —
- — sydøstl. —	(4) 666 —	(11) 576 —	(7) 669 —
- Sjælland	(5) 662 —	(4) 696 —	(6) 701 —
- Møen	(6) 654 —	(3) 734 —	(5) 705 —
- Fyn	(7) 598 —	(8) 624 —	(9) 624 —
- Langeland	(8) 590 —	(2) 736 —	(3) 711 —
- Falster	(9) 576 —	(5) 696 —	(8) 662 —
- Samsø	(10) 562 —	(12) 543 —	(12) 575 —
- Ærø	(11) 551 —	(9) 614 —	(10) 617 —
- Lolland	(12) 511 —	(7) 626 —	(11) 582 —

Det største Værdi-Udbytte pr. Td. Land dyrket Areal er herefter i 1888 indvundet paa Møen og Falster og i 1887 paa Falster, men gjennemsnitlig i Fem-Aaret paa Langeland, og det mindste saavel i 1888 og 1887 som i Gjennemsnittet af Fem-Aaret i det sydvestlige og nordlige Jylland. — I Forhold til Hartkornet staar i 1888 det sydvestlige Jylland øverst og Lolland nederst i Rækken, medens i 1887 og i Gjennemsnittet af Fem-Aaret det største Udbytte i denne Henseende blev indvundet paa Bornholm og det mindste paa Samsø.

Til særlig Oplysning om Udbyttet af Landets 4 Hoved-Kornsorter, Hvede, Rug, Byg og Havre, meddeles fremdeles de efterfølgende Oversigter.

Gjennemsnits-Udbytte i Fold pr. Td. Land i 1888.

Amt.	Hvede.	Rug.	Byg.	Havre.
	Tønder.	Tønder.	Tønder.	Tønder.
Kjøbenhavns	10,8	11,7	13,4	14,8
Frederiksborg	10,7	10,4	11,2	13,1
Holbæk	9,6	9,9	11,1	13,1
Sorø	9,4	10,8	11,7	13,4
Præstø	10,1	9,7	11,3	13,0
Bornholms	9,2	7,4	11,8	13,5
Maribo	8,5	8,7	10,5	12,9
Odense	11,0	9,6	10,8	13,4
Svendborg	9,2	8,1	10,2	12,1
Øernes Amter	9,5	9,8	11,2	13,2
Vejle	11,2	7,1	10,3	12,1
Aarhus	9,5	8,0	9,6	12,0
Randers	10,0	7,1	9,7	12,3
Aalborg	8,3	6,8	7,8	8,6
Hjørring	7,1	6,6	8,3	9,4
Thisted	10,2	9,5	11,7	13,7
Viborg	7,7	7,5	8,9	11,7
Ringkjøbing	9,0	6,5	8,2	9,4
Ribe	7,3	6,0	7,9	9,7
Jyllands Amter	9,8	7,3	9,2	11,0
Hele Kongeriget	9,5	8,2	10,2	11,7

I Gjennemsnit for hele Landet har i 1888 Fold-Udbyttet af Hvede pr. Td. Land været 5,6 Tdr. mindre end i 1887 og 3,3 Tdr. mindre end gjennemsnitlig i Fem-Aaret og af Rug 0,5 Td. mindre end i 1887 og 0,4 Td. mindre end i Gjennemsnittet af Fem-Aaret. Derimod er der af Byg pr. Td. Land avlet 0,1 Td. mere i 1888 end baade i 1887 og gjennemsnitlig i 1884—88 og af Havre 1,1 Td. mere end i 1887 og 0,5 Td. mere end i Gjennemsnittet af Fem-Aaret. Paa Øerne særskilt har i 1888 Fold-Udbyttet af alle de 4 Hoved-Kornsorter været mindre end saavel i 1887 som gjennemsnitlig i Fem-Aaret (kun med Undtagelse af Havren i det sidste Forhold), idet Hveden i denne Del af Landet har givet 5,9 Tdr. mindre end i 1887 og 3,5 Tdr. mindre end Gjennemsnits-Foldudbyttet, Rugen 2,1 Tdr. mindre end i 1887 og 0,9 Td. mindre end i Gjennemsnittet, Byggen 1,2 Td. mindre end i 1887 og 0,2 Td. mindre end gjennemsnitlig og Havren 0,6 Td. mindre end i 1887, men 0,3 Td. mere end det gjennemsnitlige Fold-Udbytte. I Jylland har derimod i 1888 kun Hveden givet mindre i begge Forhold, nemlig 3,5 Tdr. mindre end i 1887 og 1,9 Tdr. mindre end i Gjennemsnittet af Fem-Aaret, medens Rugen har givet 0,4 Td. mere end i 1887, men 0,1 Td. mindre end gjennemsnitlig, og Byggen og Havren henholdsvis 2,1 og 1,9 Tdr. mere pr. Td. Land end i 1887 samt 0,7 og 0,5 Td. mere end i Gjennemsnittet af 1884—88.

Fold-Udbyttet pr. Td. Land var nemlig i 1887:

	af Hvede.	af Rug.	af Byg.	af Havre.
for hele Landet . . .	15,1 Tdr.	8,7 Tdr.	10,1 Tdr.	10,6 Tdr.
- Øerne	15,4 —	11,9 —	12,4 —	13,8 —
- Jylland	13,3 —	6,9 —	7,1 —	9,1 —

og i Gjennemsnittet af 1884—88:

	af Hvede.	af Rug.	af Byg.	af Havre.
for hele Landet . . .	12,8 Tdr.	8,6 Tdr.	10,1 Tdr.	11,2 Tdr.
- Øerne	13,0 —	10,7 —	11,4 —	12,9 —
- Jylland	11,7 —	7,4 —	8,5 —	10,5 —

I 1888 har blandt Øernes Amter Fold-Udbyttet af Hvede været

størst i Odense Amt og mindst i Maribo Amt, medens Rugen, Byggen og Havren have givet det største Fold-Udbytte i Kjøbenhavns Amt, men Rugen det mindste i Bornholms Amt og Byggen og Havren det mindste i Svendborg Amt. I Jylland har Hveden givet bedst Fold-Udbytte i Vejle Amt og daarligst i Hjørring Amt, og Rugen, Byggen og Havren bedst i Thisted Amt, medens Fold-Udbyttet for Rugens Vedkommende har været mindst i Ribe Amt og for Byggens og Havrens Vedkommende daarligst i Aalborg Amt.

Af de 4 Hoved-Kornsorter under Et har Gjennemsnits-Udbyttet i Kroner pr. Td. Land været:

	i 1888.	i 1887.	i Gjennemsn. af 1884—88.
i hele Kongeriget	86 Kr.	81 Kr.	89 Kr.
paa Øerne	100 —	109 —	108 —
i Jylland	75 —	60 —	74 —

i de enkelte Amter:

	i 1888.	i 1887.	i Gjennemsn. af 1884—88.
for Kjøbenhavns Amt. .	(1) 116 Kr.	(2) 114 Kr.	(1) 118 Kr.
- Sorø — . .	(2) 104 —	(4) 111 —	(3) 112 —
- Præstø — . .	(3) 102 —	(3) 111 —	(4) 108 —
- Odense — . .	(4) 100 —	(8) 101 —	(6) 103 —
- Maribo — . .	(5) 100 —	(1) 129 —	(2) 118 —
- Holbæk — . .	(6) 99 —	(5) 106 —	(5) 107 —
- Frederiksborg — . .	(7) 98 —	(9) 96 —	(7) 102 —
- Thisted — . .	(8) 95 —	(10) 79 —	(10) 93 —
- Bornholms — . .	(9) 91 —	(6) 104 —	(8) 102 —
- Svendborg — . .	(10) 90 —	(7) 103 —	(9) 101 —
- Vejle — . .	(11) 87 —	(11) 78 —	(11) 87 —
- Aarhus — . .	(12) 79 —	(12) 68 —	(12) 80 —
- Randers — . .	(13) 78 —	(13) 60 —	(13) 77 —
- Viborg — . .	(14) 72 —	(16) 52 —	(15) 69 —
- Ribe — . .	(15) 71 —	(15) 56 —	(16) 67 —
- Ringkjøbing — . .	(16) 70 —	(14) 56 —	(14) 69 —
- Hjørring — . .	(17) 65 —	(17) 50 —	(17) 63 —
- Aalborg — . .	(18) 60 —	(18) 44 —	(18) 59 —

og i Landsdelene (specificeret indtil de større Øer):

	i 1888.	i 1887.	i Gjennemsn. af 1884–88.
paa Falster	(1) 107 Kr.	(1) 135 Kr.	(1) 127 Kr.
- Møen	(2) 106 —	(3) 128 —	(3) 119 —
- Sjælland	(3) 104 —	(5) 108 —	(5) 109 —
- Langeland	(4) 100 —	(2) 131 —	(2) 124 —
- Lolland	(5) 97 —	(4) 126 —	(4) 115 —
- Fyn	(6) 95 —	(7) 100 —	(7) 101 —
- Bornholm	(7) 91 —	(6) 104 —	(6) 102 —
- Ærø	(8) 82 —	(8) 90 —	(8) 90 —
i det sydøstl. Jylland . .	(9) 81 —	(10) 69 —	(9) 81 —
paa Samsø	(10) 78 —	(9) 76 —	(10) 80 —
i det sydvestl. Jylland .	(11) 71 —	(11) 54 —	(11) 68 —
- — nordlige — . .	(12) 69 —	(12) 54 —	(12) 68 —

Blandt Amterne er det største Værdi-Udbytte pr. Td. Land af de 4 Hoved-Kornsorter tilsammen i 1888 indvundet i Kjøbenhavns Amt, men i 1887 i Maribo Amt og i Gjennemsnittet af Fem-Aaret omtrent ligelig i Kjøbenhavns og Maribo Amter, og det mindste saavel i 1888 som i 1887 og gjennemsnitlig i Fem-Aaret i Hjørring og Aalborg Amter. Thisted Amt er i 1888 i denne Henseende kommet ovenfor 2 af Øernes Amter, nemlig Bornholms og Svendborg Amter. — Af Landsdelene staar i alle 3 Rækker Falster øverst, medens det mindste Udbytte af de 4 Hoved-Kornsorter under Et gjennemgaaende er indvundet i det sydvestlige og nordlige Jylland.

I de enkelte Aar af Fem-Aaret 1884—88 har Høst-Udbyttet efter de gangbare Priser været beregnet til følgende Værdier:

	for hele Landet.	for Øerne.	for Jylland.
i 1884	291,0 Mill. Kr.	151,0 Mill. Kr.	140,0 Mill. Kr.
- 1885	263,3 —	139,3 —	124,0 —
- 1886	258,8 —	138,4 —	120,4 —
- 1887	243,5 —	140,8 —	102,7 —
- 1888	253,9 —	130,6 —	123,3 —
I Gjsn. af Fem-Aaret	262,1 Mill. Kr.	140,0 Mill. Kr.	122,1 Mill. Kr.

Det Kongelige Danske Statistiske Bureau i Juni 1889.

Marius Gad.